

**Wyrok z dnia 13 maja 1997 r.
II UKN 103/97**

Przewidziany w art. 30 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.) trzymiesięczny nieprzerwany okres wyczekiwania, warunkujący nabycie prawa do zasiłku chorobowego przez osobę współpracującą nie jest wymagany, gdy niezdolność ubezpieczonego do pracy została spowodowana wypadkiem przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 maja 1997 r. sprawy z wniosku Łucji N. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o zasiłek chorobowy i uznanie zdarzenia za wypadek przy pracy, na skutek kasacji organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 15 stycznia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. decyzją z dnia 19 grudnia 1995 r. odmówił Łucji N. prawa do zasiłku chorobowego za okres niezdolności do pracy od 29 maja do 14 sierpnia 1995 r., a to wobec niespełnienia warunku przewidzianego w art. 30 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 46, poz. 250 ze zm.), powoływanej dalej jako "ustawa ubezpieczeniowa". Organ rentowy ustalił, że wnioskodawczyni została zgłoszona przez Jana R. do ubezpieczenia społecznego jako osoba z nim współpracująca w dniu 25 maja 1995 r. Jej niezdolność do pracy powstała przed upływem trzech miesięcy nieprzerwanego ubezpieczenia. Przyczyną niezdolności wnioskodawczyni do pracy był wypadek, w wyniku którego doznała złamania prawej nogi. Zdarzenie to, zaistniałe w dniu 21 maja 1995 r. nie było, w ocenie organu rentowego, wypadkiem związanym z działalnością gospodarczą.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 24 października 1996 r. [...] zmienił powyższą decyzję ustalając, że wypadek jakiemu uległa Łucja N. w dniu 21 maja 1995 r. był wypadkiem związanym z działalnością gospodarczą i przyznając jej zasiłek chorobowy za okres od 29 maja do 14 sierpnia 1995 r. Sąd ustalił, że odwołująca się była zatrudniona w sklepie, którego właścicielem był jej szwagier Jan R., na stanowisku sprzedawcy i zaopatrzeniowca. Do jej obowiązków należało zaopatrzenie sklepu w płody rolne. W dniu 21 maja 1995 r. pracowała do godziny 17⁰⁰ w charakterze sprzedawcy, a następnie pojechała z pracodawcą do T. L., zamieszkałego w S., po ziemniaki. W obejściu rolnika potknęła się i upadając złamała nogę. Zdarzenie to nastąpiło w czasie wykonywania obowiązków

zaopatrzeniowca. Miało zatem związek z prowadzoną działalnością gospodarczą . W tej sytuacji, do nabycia przez odwołującą się prawa do zasiłku chorobowego nie ma zastosowania przewidziany w art. 30 ustawy ubezpieczeniowej wymóg trzymiesięcznego okresu wyczekiwania .

W apelacji od tego wyroku Zakład Ubezpieczeń Społecznych podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 10 ust. 2 pkt 1 ustawy ubezpieczeniowej, wniósł o jego zmianę. W ocenie organu rentowego, Sąd błędnie zakwalifikował zdarzenie, w wyniku którego Łucja N. złamała nogę jako wypadek przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Wypadek miał miejsce 21 maja 1995 r., w niedzielę, w S., a więc poza miejscem pracy wnioskodawczyni. Nadto Łucja N. była zatrudniona u Jana R. - jej szwagra - od 15 maja 1995 r. Do ubezpieczenia społecznego została zgłoszona 25 maja 1995 r., już po powstaniu jej niezdolności do pracy. Jan R. dopiero w dniu 16 listopada 1995 r. złożył oświadczenie o zakresie czynności współpracującej z nim wnioskodawczyni, z którego wynika, że poza sprzedażą towarów do jej obowiązków należało zaopatrzenie sklepu w płody rolne. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wszystkie te fakty wskazują jednoznacznie, że cała sytuacja została zaaranżowana przez zainteresowanych w celu wyłudzenia świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 15 stycznia 1997 r. [...] oddalił apelację. W ocenie Sądu II instancji , dokonując ustaleń stanowiących faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku Sąd Wojewódzki nie przekroczył, wyznaczonych w art. 233 KPC, granic swobodnej oceny dowodów. Data zgłoszenia osoby współpracującej do ubezpieczenia nie jest decydująca dla należnych jej świadczeń. Oświadczenie Jana R. co do zakresu czynności należących do obowiązków Łucji N. złożone zostało na żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 31 października 1995 r. Fakt, że wnioskodawczyni oświadczyła lekarzowi przeprowadzającemu z nią wywiad, iż wypadek zdarzył się ?poza pracą@ nie ma znaczenia w sprawie, gdyż w istocie chciała ona powiedzieć, że miał miejsce ? poza lokalem sklepowym@.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżył wyrok Sądu II instancji kasacją wskazując jako jej podstawy naruszenie prawa materialnego, a to art. 6 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.), przez przyjęcie, że wnioskodawczyni w dniu 21 maja 1995 r. była zatrudniona u Jana R. na podstawie umowy o pracę oraz naruszenie prawa procesowego ? polegające na dowolnej ocenie dowodów@.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut kasacji nie jest zasadny. Sąd Apelacyjny nie ustalił, że Łucja N. była zatrudniona u Jana R. na podstawie umowy o pracę. Przeciwnie, podzielił ustalenia Sądu I instancji co do podstawy świadczenia przez nią pracy na rzecz szwagra i kwalifikacji zdarzenia z dnia 21 maja 1995 r. jako wypadku związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej. Nadto, z materiału sprawy wynika jednoznacznie, że postępowanie przed Sądami obu instancji, prowadzone było w kontekście przepisów ustawy o ubezpieczeniu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, nie zaś w aspekcie przepisów ustawy z 12 czerwca 1975 r. Wskazują na to przede wszystkim

powoływane w uzasadnieniach wyroków podstawy prawne rozstrzygnięć. Sama też kwestia wymogu posiadania trzechmiesięcznego okresu wyczekiwania jako warunku nabycia prawa do zasiłku chorobowego związana jest nie z pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, lecz dotyczy prawa do świadczeń osób współpracujących. Kwalifikacja prawna ustalonego pośrednio przez Sąd II instancji stanu faktycznego jest prawidłowa. Skoro bowiem zdarzenie z dnia 21 maja 1995 r. było wypadkiem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej, to Łucja N. nabyła prawo do zasiłku chorobowego z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej tym wypadkiem. Zarzut naruszenia przepisów postępowania nie został skonkretyzowany. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wskazuje przepisów, którym Sąd uchybił ustalając okoliczności stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku. Z uzasadnienia kasacji wynika, że w ocenie organu rentowego przepisem, którego naruszenia dopuścił się Sąd Apelacyjny jest art. 233 KPC. W tej części kasacja jest jednak tylko polemiką z ustaleniami Sądu II instancji i sprowadza się do odmiennej oceny faktów. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach ustalonego stanu faktycznego. Przedmiotem jego kontroli jest prawo, a nie fakty.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy, stosownie do treści art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====